UKRAINIAN LABOR NEWS

PRINTED AND PUBLISHED TRI-WEEKLY BY THE WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASSOCIATION, LIMITED, A JOINT STOCK COMPANY, INCORPORATED UNDER THE LAWS OF MANITOBA, AT ITS HEAD OFFICE AND PLACE OF BUSINESS, AT THE CORNER OF PRITCHARD AVENUE AND McGREGOR STREET IN THE CITY OF WINNIPEG, MANITOBA.

Subscription per year $4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ

газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видає Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, зінкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня міститься в Українськім Робітничім Домі, на розі вулиць Причард і МекҐрегор, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік $4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Непоміщених в газеті рукописів не звертається, хіба що дописуватель виразно зазначить, що бажає звороту свого рукопису на випадок його непоміщення, та залучить поштовий стемпель на його пересилку.

З'ЇЗДИ УКР. РОБІТНИЧО-ФАРМЕРСЬКИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ ЗАКІНЧЕНО.

З'їзди українських робітничо-фармерських організацій в Канаді, що відбувалися в Українськім Робітничім Домі у Вінніпегу в тижні від 4-го до 9-го лютого, а коли додати партійні наради, представлення й концерти, то від 1-го до 10-го лютого — закінчилися. З'їзди закінчилися, хоч, коли пишуться ці рядки, делеґати ще не роз'їхалися, їхній гомін чути ще по всіх офісах центральних комітетів, всюди в Укр. Роб. Домі. Ще велика театральна саля відбиває їх гомін і здається, що в кожній закутині салі чути ще відгомін докладів, дискусій, виголошування й ухвалювання резолюцій. Здається, що ось знову підніметься куртина, засяде за столами президія, залунає "Інтернаціонал", пічнуться підсумки пройденого шляху й намічення пляну дальшої праці.

Бо не хочеться погодитися з думкою, що вже все закінчилося, що делеґати вже роз'їзджаються. 10 днів невтомної денної й нічної колективної праці на з'їздах, в комісіях, спільна їда, обмін думками, спільні інтереси, змагання — все це обєднало старших і молодших представників наших масових орґанізацій, загартувало їх, і здається, отак би разом жити, працювати, кипіти, сперечатися, будувати нове, велике, що освідомило-б десятки, сотки тисяч, обєднало-б їх довкола великої визвольної ідеї й повело в бій за перемогу.

З'їзди все-ж таки закінчилися: Десятий З'їзд ТУРФДім, Пята Конвенція РЗТ, Загальні Збори Робітничо-Фармерського Видавничого Товариства — й делеґати вже одні виїхали домів, другі роз'їзджаються, розвозячи з собою все те, що тільки вмістилося в їх мізках з довгоденних нарад. Тисячі членів наших орґанізацій — старших і молодших, чоловіків і жінок, очікують ухвалів цих з'їздів, хочуть почути, що нового ухвалено, що головного проведено. Одна місцевість чекає, чи позволено її будувати будинок, друга — чи ухвалено її допомогу у сплачуванні довгу на збудованому будинку, північна Алберта чекає, чи ухвалено бурсу в Едмонтоні і т. д.

Чи можемо ми зробити вже підсумки проробленій роботі? Ні, бо ні короткий по з'їздах час, ні розмір редакційної статті нам на це не позволяють. Ми хіба загальниково скажемо: ні один з наших з'їздів до цего часу не був таким завзятим, впертим, серіозним, як Десятий З'їзд ТУРФДім. Ні один з попередніх з'їздів не аналізував так проробленої нашою орґанізацією роботи, не провів такої гострої межі між нашими здобутками, а недостачами, як Десятий З'їзд ТУРФДім. Ні один з наших з'їздів не сказав собі такої гострої правди в очі, часами навіть дуже болючої правди, як цей ювілейний з'їзд. Що наша орґанізація зробила від першого до десятого з'їзду — про це Десятий З'їзд ТУРФДім сказав коротко сухими цифрами. І на тому про здобутки скінчив. А от чого наша орґанізація за той час не зробила, або що зробила, але не так, як треба, про це з'їзд говорив цілих три дні на всіх своїх девятьох сесіях. Багато він говорив, ухвалював, і про це членство прочитає у звіті, який незадовго вийде. Якраз цим разом членство мусить прочитати ухвали свого з'їзду — не тільки прочитати, але вивчити ці ухвали, а вивчивши — виконати їх.

* * *

Десятий З'їзд ТУРФДім вийшов вже на широкий шлях своєї діяльности і на цей шлях він виведе цілу орґанізацію. Він поклав високий поріг між пройденим шляхом, а витиченим шляхом на найблище майбутнє. Він сказав фактами, цифрами, даними показав: до цего часу ми у своїй орґанізаційній діяльности йшли шляхом адміністраційно-бизнесовим, тобто ми будували будинки, сплачували довги, грали представлення, давали концерти й дуже мало вчилися, читали, дбали про свої бібліотеки, діточі школи. З'їзд сказав: так далі не сміє бути. Ми повинні більше вчитися, читати, творити бібліотеки, дбати про виховання дітей і дорослих. І тут же вияснив, як це повинні ми робити.

Більше уваги молоді, більше уваги освітнім курсам на місцях, піднести активність членства, збільшити членство ТУРФДім, орґанізувати неорґанізованих, давати всяку потрібну допомогу іміґрантам, одним словом стати лицем до свого статута, до ухвал, а навіть де-вчому й самий статут відповідно змінити. Написати статут Жіночої Секції, основно виправити статут Секції Молоді. Врегулювати і управильнити взаімовідносини між відділами ТУРФДім і його секцій, розяснити права членкинь Жінсекції й попровадити роботу так, щоб як Жіноча Секція, так і Секція Молоді, діставши змогу ширшої самодіяльности, були одночасно тісніше злучені із загальною працею ТУРФДім.

Більше уваги пресі. "Українські Робітничі Вісти" мають стати масовою ґазетою українських трудових мас в Канаді в повному значінню того слова. Від дня свого десятирічного ювілею "Укр. Роб. Вісти" виходитимуть на шість сторін з тою самою передплатою, а саме десятирічне існування "Укр. Роб. Вістей" відзначити ударною двотижневою кампанією моральної й матеріяльної допомоги нашій пресі в тижнях від 15. до 31. березня. "Фармерське Життя" на вісім сторін і без дальших відступів. (В травні пресової кампанії не буде.)

Допомогти товаришам в Торонто сплатити довг і закласти бурсу в Едмонтоні... Але краще не перераховуватимем ухвал, бо все одно всего в одній статті не скажемо. На днях візьмемося за резолюції, за ухвали й тоді роскажемо про них по порядку.

За Десятим З'їздом ТУРФДім, за його працею стежили не тільки українські трудові маси Канади, але й Радянської та Західної України. Бадьорі привітання з Радянської України піддали заохочення делеґатам і делеґаткам, влили в їхні наради живу струю, показали їм, що ми не самотні, що праці нашої орґанізації найшла відгук усюди, де тільки живуть українські трудові маси, а надто там, де вони скинули кайдани царизму й творять нове вільне життя.

Десятий З'їзд ТУРФДім сказав своє слово. Тепер слово за його членством і за українськими трудящими масами Канади взагалі.

СОЦІЯЛ-МІЛІТАРИСТИ.

Ватажки німецької соціял-демократії оце збагатили свою партію та ввесь II. Інтернаціонал цікавим документом соціял-угодівства та соц.-зрадництва, що заслуговує на окрему увагу. Це — проєкт програми в справі "державної оборони", якого склала спеціяльна комісія для майбутнього з'їзду соц.-дем. партії.

Військова справа не вперше повстає перед партіями II. Інтернаціоналу. Від самого його відновлення ці партії не раз мусіли заходитись коло неї, і заходились, зраджуючи раз-у-раз інтереси пролетаріяту. У Німеччині вже кілька років точаться суперечки в середині с.-д. партії в справі військової програми. ЦК с.-д. партії чимраз отвертіше приставав до політики нового німецького імперіялізму. Але в цій партії завжди була опозиція, що чинила опір мілітаристичній політиці. "Ліві" с.-д. на кожному з'їзді вимагали скласти програму державної оборони. Тим-то на Гайдельберзькому з'їзді 1925 року німецька соціял-демократія вперше після війни завела до своєї програми кілька загальних речень про збройні сили. Але в них було більше приховано, ніж сказано. Лише останніми часами в звязку зі справою про панцирник знов зняли старе питання про "оборону".

Цілком зрозуміло, що с.-д. ватажки, які ретельно впряглися в колісницю буржуазії й коаліційної політики, склали таку програму, що цілком відповідає інтересам їхніх капіталістичних спільників. Що-правда, німецькі с.-д. перебувають у кращому стані, ніж инші угодівські партії: з огляду на обмеження, які накинули Німеччині в Версальському договорі, вони можуть дещо сказати про роззброєння або обмеження озброєння німецького імперіялізму. Вони можуть навіть "обстоювати" загальне роззброєння. Але навіть Версальська угода дозволила Німеччині мати райхсвер з 100,000 душ. А в цих рамцях с.-д. провадять "реальну політику"...

Німецьким с.-д. ватажкам доводиться також зважати на пролетарські маси, які ще йдуть за їхнім проводом. Отож і це відбилося на проєкті військової програми. Навіть буржуазний "Берлінер Тагбляґ" відзначає, що в проєкті виразно видко сліди компромісу між лівими та правими. Звісно, "лівих" чимало скривдили, подавши у проєкті обмаль соціялістичних фраз. Але загалом і "ліві", й праві солідарні щодо оборони капіталістичної держави.

ОБМАННІ ПАЦИФІСТСЬКІ ФРАЗИ.

Що-ж каже проєкт програми? Звісно, ніякого марксістського погляду на війну в ньому немає. Немає навіть спроби визначити характер майбутньої війни. Натомість є досить пацифістських фраз, як от: "Німецька соціял-демократична партія відкидає війну, як засіб політики. Вона вимагає мирно розвязувати всі міжнародні конфлікти примусовим арбітражем, демократизувати Лігу Націй і перетворити її в чинне знаряддя миру. Німецькій республіці припала історична місія бути передовим борцем (!) за міжнародне роззброєння (!). Роззброєння тільки тоді сприяє мирові, коли воно не базуватиметься на однобічних зобовязаннях, як це зробили переможці з переможеними після світової війни. Тривалого миру можна дійти тільки між рівноправними націями".

Щоб правдиво оцінити цей проєкт, досить сказати, що майже те саме каже славнозвісний ґенерал фон-Сеєкт у своїй відомій програмі озброєння "Думки салдата". Трохи не ті самі слова безліч разів повторював представник Німеччини в Лідзі Націй ґраф Бернсдорф у своїх женевських промовах. Хай с.-д. проєкт робить инші висновки, але обґрунтовує він свої вимоги так само, як Сеєкт та Бернсдорф.

Найважливішу частину проєкту становлять 10 вимог, що зводяться до пропозиції голови райхстаґу соц.-дем. Лебе в справі вербування війська. Лебе ще років зо два виступив проти теперішніх метод вербування райхсверу. Він хотів, щоб до райхсверу брали не тільки правих націоналістів, але й "республіканських" націоналістів... Тим-то с.-д. проєкт і собі вимагає "законних вказівок, щоб забезпечити безсторонне вербування". У справі політичного впливу на салдатів' райхсверу с.-д. обмежується коротким пунктом із кількох загальних та порожніх слів: "забезпечення громадянських прав салдатів".

Заразом соціял-демократія визнає нелеґальне озброєння, якщо тільки воно відбувається на державних підприємствах. Бо-ж другий пунк програми вимагає тільки це давати "ніяких субсидій приватним фірмам, що посередньо чи безпосередньо прислужуються нелеґальному озброєнню".

Почавшись пацифістськими фразами, проєкт кінчається нікчемними соціял-демократичними побажаннями про "визволення народів". Заразом проєкт "забороняє" ґазову війну: "вона (соціял-демократія) зокрема вимагає заборони ґазової війни та застосування бактерій підчас війни". Чому саме ґазова? Та справа в тім, що с.-д. висуває цю війну тільки для того, щоб затулити основну проблему. Наприкінці с.-д. проєкт запевняє, що ми "простуємо до соціялізму", а тоді вже скасуємо війну...

Загалом увесь проєкт, порівнюючи з Гайдельберзькою програмою, є крок назад. Соціял-боягузи та слуги коаліції склали проєкт далеко непевніший й невиразніший, навіть, ніж тези брюксельського конґресу II. Інтернаціоналу. Якщо цей конґрес, хоч говорив про імперіялістичну війну, то в с.-д. проєкті цього слова й не знайти.

Удаючись до гарних фраз, німецькі соціял-мілітаристи не наважились сказати, що коаліційна політика означає безумовно підтримувати політику озброєння. Виправдуючи цей проєкт, редактор "Форвертсу" Іттамфер писав, що це не програма-максимум, а програма-мінімум. Але ці слова можна зрозуміти не инакше, як запевнення, що такі є вимоги с.-д., поки існуватиме Версальський договір та його обмеження. Коли-ж договір скасують, с.-д. ще більше прислужуватимуться озброєнню. До того-ж, якщо в проєкті програми не сказано отверто, як озброюватись, то й цю прогалину заповнює той самий редактор "Форвертсу", вихвалюючи "цілковиту послідовність програми оборони французької республіки, до якої пристали наші товариші", тоб-то французькі соціял-мілітаристи.

З таким документом прийдуть німецькі угодовці на свій майбутній з'їзд у Маґдебурґу. З'їзд, безперечно, ухвалить проєкт і полекшить цим с.-д. коаліційним політикам справу будування нових панцирників. Так само з'їзд дасть змогу "лівим" і далі кидатись пацифістськими словами. Але заразом він допоможе робітничим масам переконатися, що і ці, і ті варті одні одних, та зробити з цього належні революційні висновки.

Рудольф.

"НОВІ ПОДУВИ" В КИТАЮ.

Останніми тижнями в міжнароднім, а також у внутрішнім становищі сталося кілька цікавих явищ. Криваві сатрапи Манджурії підносять прапор Гоміндану, оголошуючи себе невідємною частиною єдиного Китаю, під єдиною владою національного уряду, і разом відвічні гнобителі: Америка, Анґлія, Франція, Італія й инші летять навипередки до того самого міста, яке вони зовсім недавно вшанували вогнем своїх руйнацьких гармат, щоб засвідчити своє "визнання" теперішніх верховодів великої держави.

Здавалось би, чим не тріюмф, чим не перемога нанкінських проводирів? Проте трудовий китайський нарід бачить усю цю бутафорію "обєднання" великої країни, слухає дипльоматичну балаканину й зовсім нічим не захоплюється. Навпаки він протестує: у грудні в багатьох містах відбулися масові демонстрації протесту проти політики нанкінців.

Зокрема народні маси обурені з угоди з Мукденом, що означає фактичну капітуляцію Нанкіну перед манджурськими сатрапами. Паріст Чан Цо-Ліна, йдучи на угоду з південними мілітаристами, яка ні до чого не зобов'язує, застеріг, що "Мукден готовий визнати нову конституцію й назвати свою адміністрацію адміністрацією Гоміндану, але тільки Гоміндану манджурського". Нема також ніяких принципових перешкод для такого зближення: "політика національного уряду збігається тепер із політикою манджурської влади". Насамперед цей "збіг" політики стосується, звісно, варварських метод придушення робітничо-селянського руху. З цього погляду криваві пси Півночі й Півдня справді не поступаються одні перед одними. Що-до політики зовнішньої, то манджурська мілітариська зграя з приєднання до південців має ту користь, що на всі претенсії свого японського "опікуна" може відмовлятися тепер неподільністю інтересів Манджурії й інтересів цілого Китаю. В угоді між Мукденом і Нанкіном так і говориться: "Зовнішньо-політичні взаємини й політичні справи розвязує тільки національний уряд". І ми читаємо тепер недвозначне попередження Японії Чан Цо-Ліновi, щоб він своєю небезпечною грою не підрубав того сука, на якому сам сидить. Японська преса дає зрозуміти Чан Цо-Ліновому паростові, що його чекає доля його невдахи-батька.

ОБЄДНАННЯ НАНКІНУ З МУКДЕНОМ.

У цій строкатій масі подій на тлі чорної китайської дійсности не трудно виявити причини як обєднання Нанкіну з Мукденом, так і миролюбних жестів гнобителів цієї великої країни. Пружини всієї цієї комбінованої гри, як і раніше, в руках кольонізаторів Китаю. Китай, як відомо, є одна з найдошкульніших ділянок, де сплітаються найнепримиренніші інтереси імперіялістів. Разом із тим Китай останніми часами є обєкт надзвичайних "турбот" Злучених Держав, що, природно, не може не тривожити европейських та японських мілітаристів. Спроби спинити експансіоністську діяльність американців анґлійсько-французькою угодою й відродженням анґлійсько-японського союзу не дали наслідків. Американські радники й експерти, ці поширювачі американських капіталів у Китаю, стали фактичними хазяями в Нанкіні. І не тільки на півдні, а й на півночі поширення американського капіталу, стало загрозливо докучливим. Не секрет, що Манджурія чинить опір анексіоністським плянам Японії тільки під тиском американських фінансістів. І цілком льоґічна з погляду ґарантій американських капітальних затрат є вимога консолідувати сили китайського мілітаризму під єдиним "оздоровним" керівництвом заатлянтичного імперіялізму. Ось звідки починається "любовний союз" між Півднем і Північчю.

В Анґлії дехто намагається кпити з вайлуватих янки, що через даремне формальне зволікання опинилися в хвості "визволителів" Китаю, тоді, як спритні анґлійці випередили їх. Подробиця ця варта уваги. Америка перша визнала "митну автономію" Китаю, але договору не оформила досі, бо її дипльомати вимагали, щоб підчас церемонії підписування акту визнання дали салют на честь американського прапора. На таке приниження навіть нанкінські прислужники відмовилися йти. Анґлія, щоб допекти своїй суперниці Америці, скористувалася з того "інциденту" й перша дійшла "фінішу" в дипльоматичних перегонах. За Анґлією пішли її сподвижники в боротьбі проти Злучених Держав.

ГРА З ДОГОВОРАМИ ІМПЕРІЯЛІСТІВ З ЗАХОДУ

Що дала й що обіцяє в перспективі ця гра в визнання та так зване митне розкріпачення? Як це не дивно, договір із Бельґією, Італією, Анґлією й нарешті з Францією преса цих країн уважає тільки за тріюмф їхніх дипльоматів. У Китаю-ж панує ворожий до цих угод настрій. У середині Гоміндану взаємини стали дуже напружені. Кляси китайського громадянства, що ґрупуються навколо Гоміндану, заінтересовані в перемозі свого капіталу над чужоземним та разом із тим не перестають докладати сил, щоб спинити новий натиск революційної хвилі, протестують проти тактики "сочевичної юшки", в ім'я якої віддають у жертву суверенні права Китаю.

Тарифна автономія — є фікція, бо, власне, "поступки" імперіялістів Китаєві такі мізерні, що зовсім не можуть оздоровити фінансового й економічного життя Китаю. Зате вироблений між Лондоном і Нанкіном тариф є цілковита перемога ланкаширських текстильних маґнатів, і так само инших пануючих галузів британської промисловости. Ясно, що застосування принципу "найбільшого сприяння" до Великобританії не може не зачепити інтересів Злучених Держав, які провадять свою самостійну політику в Китаї. Злучені Держави, роблячи велику ставку на Китай, як на майбутній фронт, де має розвязуватися тихо - океанська проблема, вчинять рішучий опір спробам і Анґлії, і Японії повернути втрачене підчас розрухів переважне становище в Китаї.

ЗРОСТАННЯ ВПЛИВУ КОМПАРТІЇ.

Стан трудящих, особливо районів, де панує голод, — жахливий. Це визнають навіть буржуазні спостерегачі. Вони також змушені визнати, що в Китаї тепер нема політичної сили, здатної чинити опір безупинному зростанню впливу компартії на робітничо-селянські маси. Недавно "Норд-Чайна-Дейлі-Ньюс" писала: "Гоміндан тепер перебуває в стані омертвіння. Нарід зовсім зневірився в ньому". Очевидцю, саме це зробило нанкінських зрадників такими принадними для імперіялістів і манджурських катів. Ґазета далі пише: "Тільки комуністи провадять роботу серед голодного й виснаженого селянства. На півночі в Цзян-Су, Шандуні, Хенані, Чжілі, Шенсі й инших провінціях селянство майже все озброєне й добре орґанізоване. Тільки комуністи використовують сприятливі моменти, щоб захопити в свої руки керівництво масами". Ця картина, яку намалювала анґлійська капіталістична ґазета, має звернути особливу увагу імперіялістичного хазяїна на небезпеку нових революційних розрухів. Ця фатальна для імперіялістів перспектива, безперечно, близька до здійснення. Події в Ганкоу, куди Японія послала свої крейсери, прикметні не тільки, як доказ ілюзорности зовнішньо - політичних тріумфів нанкінських банкротів, а ще більше, як демонстрація боєздатности китайських трудящих.

М. Грубник.

ОБМІН МУЗЕЙНИМИ ЦІННОСТЯМИ МІЖ УСРР ТА РСФРР.

У наслідок довгочасних переговорів Наркомосвіта УСРР дійшла принципової згоди з Наркомосвітою РСФРР про взаємний обмін культурними музейними цінностями.

Наркомосвіта України виробила перший попередній список картин, архівних матеріялів, рукописів та инших річий, що переховуються в московських та ленінградських музеях і які треба повернути Україні, бо вони стосуються її історії й культури. Наркомосвіта України претендує на одержання з Третяковської ґалерії й инших сховищ кількох сот картин, зокрема 20-ти картин і малюнків Тараса Шевченка та 12-ти Репіна.

Україна вимагає повернути з архівів центральної бібліотеки російської драми, куди перейшов архів колишньої цензурної управи, понад 2,000 пєс українських авторів, які свого часу заборонила цензура. З цьогож архіву треба одержати пєси Грінченка, Кропивницького, Суходольського, Івана Франка, Ната Хоткевича, й ин. українських письменників. Наркомосвіта претендує також на повернення вивезеного з наказу Миколи І. майна декабристів братів Муравйових-Апостолів, що жили на Полтавщині.

Україна поверне всі цінності, що через своє культурно-історичне значіння повинні переховуватися в РСФРР.